

IRÓK ÉS IRÁSOK

A tenger tündére

(Wells új regénye. Genius kiadás, Budapest)

A folkestoni kerületben képviselőválasztás készül. Az egyetlen komoly jelölt Harry Chatteris egy gróf unokaöccse, akinek érdekében a zseny Bunting-család a legszélesebb propagandát fejt ki. Harry ugyanis melleleg jegyben jár Bunting Randolph két fogadott leányának egyikével, Adeline-nal. Adeline gazdag, komoly nő és közel jár a huszonhetedik évéhez, amely korban egy erős karakterű angol nének önnállóan is szabad gondolkoznia. Természetesen ő a Harry legjobb kortese, de le nem becülhető fegyvertársat talált a derék és jószívű Bunting-nban is, aki tulajdonképpen csak azért vitette le egész háztartását a tengerparti Sandgateba, hogy közel legyenek a választókerülethez és így a képviselőjelölt egy két napot együtt tölthessen menyasszonyával és leendő rokonaival. A másik Glendower-lány, Mabel is jegyben járt Bunting Fred-dal.

Ezt az idillikus életet váratlanul megzavarja a tengeri tündér megjelenése. A társaság éppen fűrdőni volt, amikor alig harminc méternyire tőlük felbukkant egy szép arc, a fején divatos francia fűrdősapka, gyönyörű vállal és karral, amely nagyon szép szabályos uszással egyenesen hozzájuk igyekezett. A közelükben hirtelen a víz alá bukkott. A megrémült család azt hiszi, hogy szerencsétlenül járt, de az öreg Bunting és a fia saját életük kockázatásával kimentik a partra. És itt kiderül, hogy a fulladási jelenet csak trükk volt, amelynek segítségével a furcsa idegen be akart férközni egy előkelő angol család társaságába. Benn a villában a szobalányok és Glendower Mabel sikoltozások közepette fedezik fel, hogy a megmentett hölgynek halpikelyes farka van. A család ki akarja tenni a betolakodó szűrét, de a jóléti Buntingé közbeveti magát és így a tündér a házban marad. Csakhamar megszeretteti magát mindenkivel a tengeri mélységek világáról való elbeszéléseivel, diszkrét viselkedésével, egyedül Glendower Adeline nem bír megbarátkozni a különös tekintetű sellővel, mintha ösztönösen megérezte volna, hogy a tündér elűti kezéről a völégényét.

A tengeri tündér felbukkanása érthető szenzációt keltett előbb a nyaralók körében, ahonnan az eset a sajtóba került. Buntingéknak nagyon kellemetlen az ügy, tagadják is váltig, ami sikerül nekik, mert az angol polgár nem hisz a földöntúli lények létezésében. Pedig a tündér eleven valóság és elég fejtevést okoz a Bunting-familiának. Senki sem tudja, miért jött szárazföldre? Állítólag nincsen lelke s így akar szerezni magának, de miért kacagja ki Flange lelkész vallási tanítását? Bunting-nak heves küzdelmei vannak a családi tanácsban, amely a képviselőválasztás sikerét félti a tündértől. Aggodalmaikat közlik Chatterisszel, aki vasárnapra ismét Sandgateba rándult le, de Harry jó híreket hoz és a kedélyek egyelőre megnyugodnak.

Van a családnak egy barátja, Melville, aki véletlenül szemtanúja lesz, hogy a szép tündérisaszony találok Chatterisszel. Miss Waters, a sellő polgári neve, kivallatja Harryt és felajánlja segítségét a választások idejére. Chatteris nincs tisztában ezzel a furcsa tüneményvel és egy újabb alkalommal ő fogja vallatni a tündért, aki azt mondja, hogy el akarja sajátítani az emberi tulajdonságokat, szépen akar öltözködni, fésülni, cigarettázni, olvasni. A tündér megkönyörül Melville is, akinek elárulja, hogy Chatteris tetszik neki. Melville szemrehányására azzal védekezik, hogy az elemeknek is megvan a maguk joga és határozottan kijelenti, hogy Harry nem lesz Adelineé, mert az a nő nem valószínű nő, hanem csupa elképzelésből és apró hiúságból áll, amelyek kedvéért engedni maga mellett elshanni az életet. Pedig vannak különölmök is. Mert tulajdonképpen miért törődik az a nő a szegényekkel? Hiszen az egész nem érdekli őt, csak fontos személy akar lenni, a közvélemény hálájára utazik. Általában az emberi élet még nem jelent mindent, nem szabad túlságosan komolyan venni, mert vannak ennél különölmök is.

Chatteris visszamegy Londonba, a Bunting-családban pedig nagy vihar tör ki, mert Adeline rájött, hogy Harry nagyon járt Miss Waters, a tündér után, aki a szállodába tette át székhelyét. Levelet is írt Adeline-nak, amelyben bizonyos célzásokat helyezett el, bár adott szavát még nem kérte vissza.

Csak a jó Buntingné védi Chatterist, hiszen nem veheti feleségül a nyílt tenger lakóját. A család felkérésére Melville komolyan beszél Harryval és felvilágosítja, hogy a tündér iránti vonzódása a halált jelenti. Chatteris hosszú lelki tusa után megígéri neki, hogy visszamegy Adeline-bez és újra beleveti magát a választási küzdelembe. A szállodában azonban Chatteris fölött ismét urrá lesz a leküzdhetetlen szenvedély. Késő éjszaka felrohant a tündérhez, karja közé kapta és odarohant vele a tenger felé. Egy ideig boldog kacagással egymás mellett usztak, azután hirtelen eltűntek a víz színéről és soha többé nem látta őket senki az emberek szürke világában. Elmentek oda, ahol különölmök is vannak.

Ez a meseje Wells új regényének, de a könyv súlypontja tulajdonképpen a történet keretétől szolgáló, a szükös és merev angol családi élet művészi megajzolásában van. Az ölet nem új, hiszen az antik világ megszemélyesített természeti erőinek belesöpömpését a szabad és természetes élettől eltávolodott modern életbe megírta már Knoblauch a „Faun“-ban és Shaw a „Pygmalion“-ban, de egyikük sem vetítette elének ilyen fanyar gúnyal, ilyen tragikus komikummal mai életünk mesterkélttségét, mint Wells. A sorok között állandóan ott lappang a mai ember minden megrendült hite,

minden ki nem mondott vágyódása, hogy ebből a rut, hamis életből kimeneküljön oda, ahol vannak ennél különölmök is.

KISBACONI TÖRTÉNETEK. Ez a címe a Benedek Elek szerkesztésében megindult olcsó ifjúsági könyvsorozat első füzetének. Az első füzetet maga Benedek Elek írta azzal a bájos mesélőkészséggel, amelyet megszólva valamennyien ismerünk kisdíák-korunkból. Három kerek kis történetben tesz vallomást az ősz Nagypapó szülőfaluja iránti szeretetéről. A sorozatból, amely Az Én Könyvtáram gyűjtőcímet viseli, minden hónapban megjelenik egy-egy füzet. Legközelebb a következő füzetek kerülnek ki a sajtó alól: Szondy György: Sugárka és Csöppike; Berde Mária: Enyedi történetek; Lengyel Miklós: Apa és fia beszélgetés hasznos ismeretekről; Pálffy G. Gulácsy Irén: Alföldi történetek; Csűrös Emilia: Történetek a török meg a német világból. Külön érdekessége ennek a vállalkozásnak az, hogy újból meghonosítani igyekszik a békebeli olcsó könyvkiadásokat. Egy-egy meséskönyv ára öt lej.

A fent ismertett könyvek kaphatók az Uj Kelet könyvsztyályában (Cluj, Str. Baron L. Pop 10 szám).

A frankesés

Katasztrófális áremelkedést idézett elő Párisban

(Páris, december 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A közgazdasági köröket óriási izgalomban tartja a frank további sülvedése. A dollár árfolyama már elérte a huszonkét frankot. A francia piaci árak erre az egész vonalon husz százalékkal emelkedtek. A lemondott Loucheur pénzügyminiszter helyét valószínűleg Doumer szenátor fogja elfoglalni, aki egyizben már vezette ezt a tárcát.

A Népszövetség elismeri a cionisták három követelését

Az állami földek, az iskolák támogatása és a Jewish Agency jogi helyzetének kérdése

(Genf, december 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A népszövetségi tanács az állandó mandátumbizottság jelentését a Palesztina-mandátumról ma átvette. A mandátumbizottság tudvalevőleg októbervégi ülésén foglalkozott a Palesztina-mandátummal. A jelentés, amelyet most beterjesztettek, általában véve kedvező a cionista álláspontra és mondhatni, ez az első alkalom, amikor a Népszövetség a legteljesebb elismeréssel regisztrálja a cionista szervezet munkáját. Mindenekelőtt megállapítja a jelentés, hogy Palesztinában nyugalom állott be és a politikai agitáció csökkent. Szükséges, — hangsúlyozza a jelentés — hogy az ország egész lakossága magáévé tegye a mandátum elveit, mert ez az egyetlen alap arra, hogy Palesztina gazdaságilag és politikailag fejlődjék.

Elkészül a palesztinai földkataszter

Elégtétellel állapítja meg a jelentés, hogy az utolsó évben a zsidó lakosság száma megnövekedett és hogy a munkanélküliség minimumra csökkent. A mandátumbizottság azon a nézetben van, hogy a zsidó bevándorlás szabályozása tökéletesen biztosítja az országra érkező munkások elhelyezkedését. A mandatárius hatalomnak azt az ígérését, hogy a legközelebbi jövőben teljesíteni fogja a mandátum hatodik szakaszát és annak értelmében megkönyíti a cionista szervezet részére az állami és megműveletlen földek vásárlását, a jelentést örömmel üdvözi és annak a reményének ad kifejezést, hogy sz erre a célra szükséges földkatasztert mielőbb elkészítik. (A mandatárius hatalom mindaddig azon a címen halasztotta el az állami földek kiutalását, hogy nincsen megfelelő kataszter felfektetve.) A mandátumbizottság reméli, hogy a palesztinai kormány kedvező pénzügyi helyzete a jövőben lehetővé fogja tenni a zsidó iskolai intézmények nagyobbarányu szubvencionálását. Megemlíti végül a jelentés azt az értékes szolgálatot, amelyet a „Hadassah“ kórházszervezet egészségügyi és társadalmi téren az ország érdekében tett.

Elutasították az arab követeléseket

Az arab kongresszus által benyújtott követelések első részét a mandátumbizottság eleve elvetette, mert ez a követelés azzal kezdődik, hogy a mandátumrendszer nem ismeri el. A követelések másik részének tárgyalását elnapolták. A tulkeremi arab nemzeti párt levelét

szintén figyelmen kívül hagyták, mert ellenkezik a mandátum alapelveivel.

A bizottság felkéri a mandatárius hatalmat, bizza meg a palesztinai hatóságokat az orthodox askenázi hitközség panaszainak figyelmes felülvizsgálásával és kívánásaiknak lehetőség szerinti teljesítésével. Tekintettel arra, hogy a palesztinai mandátum nem tartalmaz semmiféle olyan intézkedést, amelyből arra lehetne következtetni, hogy a mandatárius hatalom csupán egyetlen zsidó hitközséget ismer el, a bizottság reméli, hogy egy kedvező és az összes csoportokat kielégítő megoldás lehetséges lesz.

Végül megállapítja a jelentés, hogy a legtöbb kiadott cionista memorandum számos hasznos információt tartalmaz. A cionisták által felállított három követelés közül az első már teljesítették. A második követelés, amely állami földek kiutalását és a harmadikat, amelyik zsidó iskola-intézmények szubvencionálását kéri, már valószínűleg a legközelebbi jövőben kedvezően fogják elintézni. A népszövetségi tanács a mandátumbizottság jelentését vitakül tudomásul vette.

Palesztina Kelet legbékésebb állama

A fenti távirati tudósítás világosan mutatja, hogy a mandátumbizottság a legnagyobb megértéssel viseltetik a Palesztina-probléma iránt. Ennek elsősorban az az oka, hogy míg a többi mandatárius területeken zavargások észlelhetők, Palesztinában a legteljesebb nyugalom uralkodik. Elégtétellel értesülünk arról is, hogy a mandátumbizottság hivatalos formában tudomásul vette a cionista végrehajtóbizottság memorandumát, amelyet tudvalevőleg október 20-án nyújtottak át a bizottságnak. Az első pont, amelyet a bizottság jelentése szerint a mandatárius hatalom teljesített, a Jewish Agency népjogi helyzetének tisztázása volt. A Jewish Agency a zsidó nemzeti otthon felépítésére szervezkedett zsidóságot jelenti, tehát semmiesetre nem a palesztinai lakosság egy részének a képviselője és éppen ezért nem áll jogában, hogy a Népszövetséghez beadványokat intézzen, mert ez a jog kizárólag a mandátumterület lakosságának egy-egy részét illeti meg. De nem lehet szó a Népszövetség titkárságával való közvetlen érintkezésről sem, minthogy ez a szerv kizárólag a Népszövetség tagjainak áll rendelkezésére. Minthogy ezek a kérdések eddig még nem

voltak tisztázva, me Népszövetség a Jewish Agencyt nem hivatalosan

A cionista végre most a mandatárius nyújtotta át memor az óhaját fejezte ki, állapítsa meg a jövő ságait, amelyhez már nem fordul elünk elején közölt része, hogy a mandált felállított kövish Agencyre von ságának szellemében

Ami a palesztin teléseit illeti, a köv ritkozunk: a palesz dátum-tervezetben vegyített össze. Ab mihelyt a zsidó nem igazgatási szempont intéztetik és a vall szemelő autonómia ciók nem kerülnek sághoz.

A z erdélyi

A „Habima“ című óta, Kolozsváron elh mir“ és „Hakkinor“ szüneteltetik működés tározó zene szintén el Pedig a vizsgálatans és küzdelem napjaiba nyira hi tudná ragad ság veszedelméből, m hauer, a nagy bölcs szetek művészetének népe, — nem érhet művészet sem, mint — a zene. Talán ága sem, melyben a dandó alkotásokat ho zsika. Elég talán O del-sóhrra és Goldm nyítására, akiknek g örök szépségű melód

Ez a tudat foko ifjúságban, mint val arra indította a kol élethe kelte a „Hak kaja lázasan folyik. kezők, akiknek szív ujjászervezett Hakk van, amely a legna sal igyekszik megva A „Hakkinor“-ral e „Hazzamir“ ujjászér már serényen foly tanár, a kolozsvári zetéseivel. A Hakkinó nleg februárban fo már ezen az első teljesítménnyel fog legkomolyabb igény mézeset, hogy a H csak a tagok kitará de függ a zsidó kö pártfogásától. Tudj körében sokan lel annak g ranciája, szívesen fog hozni

Minden kezdet kezdés. A Hakkinó sére egészen minim mely összeget a ze nyal készséggel fog bocsátani Eppen ez galmat indit a párt hivással fog fordul közönségre, arra pártoló tagjainak s

A Hakkinor hi ken d. n. 3—6 ig szám alatti helyisé szívesen szolgál elfogad. Aktiv tago

Journal M könyv 800 beteg diszes vászonkötés. zise, diagnózis, t vétel 400 lej. G hivatala Cluj, Str

Anghelescu expoziója az iskolatörvényről

A kisebbségek — szerinte — meglehetnek elégedve az engedményekkel. A pártok állásfoglalása a javaslatl szemből

(Bucuresti-Bukarest, dec. 16. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A Kamara ma délelőtti ülésén végre elmondotta Anghelescu miniszter régen beígért és érdeklődéssel várt beszédét, amely azonban az eddig beérkezett jelentések szerint egyáltalán nem adta meg a feleletet azokra a kérdésekre, amelyekre a kisebbségi közvélemény feleletet várt. A miniszter mindössze egyszer tett céltást arra, hogy a javaslaton bizonyos módosítások történtek, de hogy e módosítások milyen mértékig honorálják a kisebbségek kívánásait, arról a miniszter nem tett említést. Ellenben a szokott hevességgel támadt neki ismét a kisebbségek iskolaköveléseinek és egész beszéde arra vall, hogy a heteken át a kisebbségekkel folytatott tárgyalásai vajmi keveset változtattak régi felfogásán. Még mindig sem tudjuk tehát, hogy milyen módosításokat tervez a miniszter a javaslaton s a titok, ugylátszik, csak a részletes vita során fog kiderülni.

A magánoktatásról szóló törvényjavaslat általános vitájának végén egyébként az egyes pártok is állást foglaltak a javaslatl szemből. A liberális párt részéről még a tegnapi éjjeli ülésen Matei képviselő szólalt fel, aki természetesen egekig magasztalta a javaslatot. A parasztpárt szószóka becsületesen megmondta, hogy a törvénytervezet a kisebbségek kulturális élnyomására törekszik és ezért a parasztpárt elene fog szavazni. A legfeltűnőbb a nemzeti párt állásfoglalása, mely csupán negatív formában jutott kifejezésre, egy közbeszólás alakjában, amelyet Popovici képviselő tett a parasztpárt deklarációjá kapcsán. Popovici a nemzeti párt nevében tiltakozott a parasztpárti deklaráció ama kitétele ellen, hogy Anghelescu javaslatlata ellentétben áll a román kultúra tradícióival.

Gözerővel

A magánoktatási törvényjavaslatot egyébként Anghelescu, ugy látszik, gözerővel akarja letárgyaltatni, mert máától kezdve három ülést is tart naponta a kamara, hogy a részletes vitát szombatig befejezzék és a javaslat még a karácsonyi szünet előtt törvényerőre emelkedjék.

A kamara mai üléséről alábbi tudósításunk számol be:

Elsőnek Jacobescu képviselő emelkedik szólásra és a parasztpárt nevében nyilatkozatot olvas fel, amelyben a párt a javaslat ellen foglalt állást. A deklaráció szerint a javaslat megszorítja a kisebbségi jogokat, már pedig a párt azon a véleményen van, hogy mindazon jogokat, amelyeket a kisebbségi szerződések és az egyesülési határozatok leszögeznek, respektálni kell. De ezenfelül is a párt hű marad tradícióhoz és azt követeli, hogy Romániában minden polgár egyenlő és egyforma jogokkal dolgoz hassen az ország nagygyáépítésén. A javaslat nem felel meg a román kultúra tradícióinak sem.

Popovici József a nemzeti párt nevében tiltakozik a deklarációnak ama kitétele ellen, hogy a magánoktatási javaslat ellentétben van a román kultúra tradícióival.

Anghelescu beszél

Általános figyelem közepette Anghelescu közoktatásiügyi miniszter emelkedik szólásra ezután, hogy a javaslat fölötti általános vitát berekessze. Részletesen válaszol a felhangzott beszédekre és kijelenti, hogy a magánoktatási javaslat nemzeti szükségesség, amely az országban levő iskolák egységesítését célozza és az állami iskolákat összekötésbe hozza a felekezeti iskolákkal. Rámutat arra, hogy mi tette szükségessé a javaslatot és sajnálja, hogy a javaslat tulkésón készült el. Beszédét ezután így folytatta Anghelescu:

— Erdélyben százzszámra nyitottak iskolákat minden engedély nélkül, amelyeket korcsmákban és istállóknban helyeztek el. Ezek az iskolák mégis állami érvényességű bizonyítványokat adtak ki, amelyekkel neveltségessé tettek államunkat a külföldi egyetemekre beiratkozott diákok révén. Másik kínóvése volt a kérdés szabályozatlanságának az, hogy az ország különböző területein gombamódra utótték fel fejüket a hamis bizonyítványgyárak. Egyedül csak Beszarábiában több, mint másfélszer

hamis bizonyítványt adtak ki. Ezeket a megsegyenítő bizonyítványokat, csak természetes, hogy meg kellett semmisíteni.

Az érettségi vizsgák

— Ami pedig az érettségi, baccalaureatusi vizsgákat illeti, az ezen vizsgák első alkalmazásakor elért eredmény mutatja a legjobban, hogy mennyire szükség volt a magánoktatási törvényre. A beérkezett adatok szerint a kisebbségi tanulók, de különösen a szászok, rendkívül győnge eredményt mutattak fel.

Vajda közbekiált: A tanárok is bűnök részben ezekben az abszurd eredményekben.

Anghelescu: Ön a kitűnő professzorokat rágalmazza meg.

Vajda: Hogyan magyarázza meg mégis a brádi és galaci eredményeket, ahol pedig román diákok állottak vizsgára?

Anghelescu: A legkiválóbb tanerőkből állítottuk össze a vizsgáztató bizottságot.

Vagdalkozik a miniszter

A miniszter ezután történelmi visszaillesztást vet az állami iskolákra, majd Hans Otto Roth szász képviselővel polemizál és kijelenti, hogy a galaci bizonyítványhamisítók ügyében a legszigorubb vizsgálat indult meg. Tagadja, hogy a baccalaureatusi törvény guillotine a kisebbségekkel szemben.

Vajda: Én sem vagyok ellene a baccalaureatusi vizsgáknak. Régen is voltak érettségi vizsgák.

Anghelescu megjegyzi, hogy a baccalaureatusi vizsgák és a régi érettségi között mélyreható különbségek vannak. Lekicsinylőleg nyilatkozik a régi érettségi vizsgákról és emiatt Sandor József többibben félbeszakítja. A miniszter ideges lesz és végül rászól:

— Önnek, mint a sovinizta EMKE elnökének, nincs joga és erkölcsi alapja arra, hogy közbeszóljon.

Sandor József a liberálisok közbeszólásai közepette elhagyja a termet.

Anghelescu: Erdélyben a régi magyar iskolatörvények vannak érvényben, amelyek egyáltalán nem elnyősek a szászokra nézve, míg ez a javaslat nem ismer el állampolgárt egy másik állampolgár fölött. Ezért nincsenek meglegedve vele a kisebbségek, akiknek mindegyike speciális jogokat követel a másik kisebbség rovására. Ne kérjenek több jogot, mint amennyi joguk van a többi állampolgároknak. Jugoszláviában például az összes felekezeti iskolákat feloszlatták.

A zsidó iskolák ügye

Anghelescu miniszter ezután áttér a zsidó iskolák ügyére és a következőket mondja:

— A zsidók nincsenek meglegedve a javaslatl, mert a jiddis nyelvet nem akarjuk elismerni tanítási nyelvül. Pedig ha ezt megtennék, nonsens volna a mi részünkről, hiszen a jiddis beszéd nem önálló nyelv, hanem dialektus. Ely Berkovitz és hívei nem kérnek a jiddis nyelvből, Stern Adolf dr. viszont a jiddis nyelv mellett kardoskodik. Ezzel kapcsolatban hadd olvassam fel egy zsidó tanár levelét, amelyben arra kér, hogy vegyem revízió alá a zsidó tanárok diplomáit, mert a zsidó iskolákban ma a legkihismertetlenebb káosz uralkodik.

Anghelescu felolvassa a jelzett levelet, valamint egy határozati javaslatot, amelyet állítólag a csernovitzi kisebbségek, de valójában a liberális párt hoz tartozó csernovitzi németek hoztak meg. Ebben a határozatban a csernovitzi liberális párti németek tiltakoznak az ellen, hogy a román nyelv tanítását korlátozzák a kisebbségi iskolákban. Hans Otto Roth beszélni akar ezzel kapcsolatban, de a liberálisok nem engedik szóhoz jutni.

Anghelescu mosakodik

A miniszter ezután adatszerűen akarja igazolni, hogy a javaslat és a rajta ejtett módosítások ki kell hogy elégítsék a kisebbségeket. Beszédét ezekkel a szavakkal fejezte be a miniszter:

— Megnyugtatom Önöket, hogy nincs miért üldözzük a kisebbségeket. Nincsen okunk félni, hiszen mi egy tizenhatmillió lélekszámmal bíró kompakt néptömeg vagyunk. Ami pedig Sandor József beszédét illeti, azzal nem óhajtok bővebben foglalkozni, mert az a beszéd nem a kamara számára, hanem kifelé készült.

A kamara ülése ezzel véget ért. Az ülés után

voltak tisztázva, megtörtént az az eset, hogy a Népszövetség a Jewish Agency memorandumát nem hivatalosan fogadta csak el.

A cionista végrehajtóbizottság éppen ezért most a mandatárius hatalom közvetítésével nyújtotta át memorandumát és egyidejűleg azt az óhaját fejezte ki, hogy a mandátumbizottság állapítsa meg a jövőre nézve az eljárás formasságait, amelyhez hasonló más mandátumnál már nem fordul elő. Erre vonatkozik a cikünk elején közölt távirati tudósításnak az a része, hogy a mandátumbizottság a cionisták által felállított követelés közül az elsőt (a Jewish Agencyre vonatkozót) a cionisták kívánásának szellemében intézte el.

Ami a palesztinai askenáz hitközség köveléseit illeti, a következő megjegyzésekre szorítkozunk: a palesztinai kormány az első mandátum-tervezetben vallási és világi kérdéseket vegyített össze. Abban a pillanatban azonban, mihelyt a zsidó nemzeti otthon felépítése közgazdasági szempontból kizárólag világi alapon intéztetik és a vallási kérdésekre nézve megszemenő autonómia biztosítatik, hasonló petíciók nem kerülnek többé a mandátum bizottsághoz.

A zsidó zene erdélyi reneszánsza

A „Habima” című zsidó színtársulat eltávozása óta, Kolozsváron elhaltak a zsidó dal. A „Hazamir” és „Hakkior” zeneegyesületek már évek óta szüneteltek működésüket; a lélek mélységeit feltáró zene szintén elhalt a bivatott hurokon. Pedig a vizsgálatosság, az üdöztetés, a megalázás és küzdelem napjaiban mi sincs, ami e lelket annyira hi tudná ragadni a közönyből és az elfáultság veszedelméből, mint a zene, melyet Schopenhauer, a nagy bölcselő méltán nevezett a művészetek művészetének. A zsidó nép a mélységek népe, — nem érhet tehát lelkéhez közelebb egy művészet sem, mint éppen a mélységek művésze — a zene. Talán nincs a művészetnek egyetlen ága sem, melyben a zsidóság olyan kiérett, maradandó alkotásokat hozott volna létre, mint a muzsika. Elég talán Offenbachra, Goldfadnera, Mendelssohnra és Goldmarkra hivatkoznunk ennek bizonyítására, akiknek géniusza a világ zeneirodalmát örök szépségű melódiákkal gazdagította.

Ez a tudat fokozottabban él a kolozsvári zsidó ifjúságban, mint valaha. Ez a tudat volt az, mely arra indította a kolozsvári zsidó ifjúságot, hogy új életre keltsse a „Hakkior”-t. Az újjászervezés munkája lízasan folyik. Napról-napra jönnek a jelentkezők, akiknek szívükön fekszik a zsidó zene. Az újjászervezett Hakkiornak eddig 25 aktív tagja van, amely a legnagyobb szorgalommal és odaadással igyekszik megvalósítani a kitűzött programot. A „Hakkior”-ral egyidejűleg folyamatban van a „Hazamir” újjászervezése is. A Hakkior próbái már serényen folynak Virányi konzervatóriumi tanár, a kolozsvári opera volt karmesterének vezetésével. A Hakkior első nagy hangversenyét valószínűleg februárban fogja rendezni s a jelekből ítélve, már ezen az első hangversenyen olyan művészi teljesítménnyel fog a közönség elé lépni, amely a legkomolyabb igényeket is ki fogja elégíteni. Természetes, hogy a Hakkior sikeres működése nemcsak a tagok kitartásától és fegyelmességétől függ, de függ a zsidó közönség érdeklődésétől és főleg pártfogásától. Tudjuk azt, hogy a zsidó közönség körében sokan lelkesednek a zsidó zenéért, ami annak g ranciája, hogy a közönség áldozatokat is szívesen fog hozni a Hakkior fennmaradásáért.

Minden kezdet nehéz, még nehezebb az újjákezdés. A Hakkior zenekari költségeinek fedezésére egészen minimális összegekre lesz szükség, mely egészen a zsidó zenepártolók minden bizonyos nyál készséggel fogják a Hakkior rendelkezésére bocsátani. Eppen ezért a Hakkior vezetősége mozgalmat indít a pártoló tagok megszervezésére. Felhívással fog fordulni a vezetőség a kolozsvári zsidó közönséghez, arra kérve, hogy lépjen be a Hakkior pártoló tagjainak sorába.

A Hakkior hivatalos óráit szerdán és pénteken d. u. 3—6-ig a Calea Regele Ferdinand 48. szám alatti helyiségében tartja, ahol információkkal szívesen szolgál s ugyanakkor jelentkezéseket is elfogad. Aktív tagokat a zenekar még felvev.

Journal Medici, orvosi fő és pénztárkönyv 800 beteg nyilvántartására. 31 x 23 cm diszes vászonkötés. Tartalmazza a beteg anamnézise, diagnózis, terapiája stb. rubrikáit. Ára utánvéttel 400 lej. Gyógyszerészi Folyóirat kiadóhivatala Cluj, Str. Juliu Maniu 11.

hogy ebből ahol vannak

Ez a címe a adult olcsó ifjus az első füzetet jos mesélőkésznyien ismerünk is történetben lőfaluja iránti z Én Könyvtáapban megjelövetkező füzepndy György: Enyedi törtéu beszélgetésny Irén: A történetek a tödekekessége emeghonosítási ásásokat. Egy-

hatók az Uj Baron L. Pop

risban

izgalomban ot. A francia ucheur pénz-már vezette

sét

ency

mert ellenke-

ius hatalmat, at az ortho- k figyelmek lehetőség arra, hogy a az semmiféle lehetne köhatalom csu- mer el, a bi- és az összes netséges lesz.

hogy a legum számos pionisták ál- öztül az elsöt elést, amely adikat, ame- bvenacionálá- zelebbi jövő- A népszövet- elentését vita

sebb állama

san mutatja, gyobb meg- óléma iránt. mig a többi észlelhetők, ngalom ural- l is, hogy a ban tudomá- izottság me- eg október k. Az első e szerint a wish Agency a Jewish felépítésére ehát semmi- gy részének áll jogában, at intézzen, mterület la- De nem lehet ló közvetlen zerv kizáró- delkezésére. még nem

tizenegy óraker Bratianu Jonel elnöklété alatt minisztertanács volt, amelyen Anghelescu és Tatarescu miniszterek ismértették a diáksztrájk ügyét. A minisztertanács elhatározta, hogy a kormány úgy az igazságszolgáltatás, mint a rendőri karhatalom révén, általában véve minden rendelkezésére álló eszközzel megvédi az egyetemek békéjét.

A minisztertanács ezután a kamara munkarendjének megállapítására tért át és elhatározta, hogy elsősorban a gabonafélék standardozására vonatkozó javaslatot terjeszti a kamara elé, majd letárgyalatják a szenátusba már beterjesztett kultuszjavaslatot és azután a színházakra és műsoros estélyekre vonatkozó javaslat kerül tárgyalásra. A minisztertanács Vaitoiannu miniszternek tizenöt napi szabadságot adott, hogy külföldre utazzék. Távollétében helyettese Alexandru Constantinescu lesz.

A kultuszjavaslat vitája egyébként rendkívül hevesnek ígérkezik. Már eddig az összes püspökök is feiratkoztak a javaslatához való hozzászólásra.

Chanuka ünnepélyek

(Cluj-Kolozsvár, december 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Az erdélyi zsidó kulturmozgalom örvendetes fellendüléséről tesznek tanúságot azok a nívós és emelkedett hangulatu Chanukaünnepélyek, amelyeket a különböző városok zsidósága rendezett a makkabeusi szabadságharcok emlékére. A különböző ünnepélyekről az alábbiakban számolunk be:

Marosvásárhelyen a Barisszia rendezett nagy-szabású teaestélyt, amelyen a zsidó reneszánsztól eddig távollévő tábor reprezentánsai is megjelentek. Az estélyt dr. Löwi Ferenc főrabbi gyertyagyújtása és mélyenszántó ünnepi beszéde nyitotta meg, amely után Hirsch Simonnak a marosvásárhelyi Barisszia ro-risonjának verses prologja következett. Az estély keretében avatták fel az Aviva Noémi zászlaját Tihanyi Dezső lendülettel beszéde kíséretében. Diamantstein Mariskának, az Aviva vezetőjének felkérésére dr. Löwi főrabbi megáldja a zászlót. Az áldóima után dr. Engelberg Dezső, a Zs. N. Sz. helyicsoportja, dr. Lóte Lajos a hitközség, Schwartz Antal a Chevra Kadisa, Schwartz Antalné a nőegylet, dr. Izsák Elemérné az Árvagondozó, Elekes Józsefné a Debora, Gerson Mátyásné a Héber ovoda, Izsák Elemér a Keren Hajjeszod, dr. Erdélyi Emil a Keren Kajemet, dr. Engel Oszkár a Kadima sportegylet, Farkas Samu az iskolaszák, Elekes József a Talmud Thóra, Schwartz Baba a leányegylet, Kaufmann Margit a sómér- és somarszervezet, Hirsch Simon a Barisszia nevében mondott üdvözlő szavakat. Diamantstein Mariska szavalata és Tihanyi Márton humoreszkje után dr. Erdélyi elszavalt egy Giszkalay verset, valamint Hirsch Simon és Engelberg Dezső egy-egy költeményét. A záróbeszédet dr. Krausz Mór tartotta. Hirsch Mártonszellemezen konferált. Az estélyen a KKL által készített kvízl és trendli, valamint reggelig tartó tánc szórakoztatta a közönséget.

A nagybányai Zsidó Leányegylet szombaton este nagyszertűn sikerült teaestélyt rendezett az „István” szálló termében. A chanuka-estély megrendezése körül Kohn Rózi elnök, Kauffmann Bella, Kauffmann Teri, Berger Rózi, Berger Bella, Hochteitl Margit és Wertheimer Ilonka szereztek érdemeket. A gazdag büffét, amelyet Nagybánya zsidó asszonyai állítottak össze, Deutsch Béláné vezette a Leányegylet tagjainak közreműködésével. Az estély tiszta jövedelmét a város zsidó szegényeinek téli cipővel való ellátására fordítják.

Az egeresi Aviva Mirjam, melynek tagjai 7-10 éves kisleányok, december 13-án tartotta meg chanuka-ünnepélyét. A nagysikerű estély szereplői: Falóp Elza, Zeiger Ilonka, Zseni és Szidi, Korach Baba, Goldstein Cuci és Aranka, Gidáli Mancsi, Rendel Erzi és Mancsi. A rendezés körül Falóp Irén és Rendel Jenő szereztek érdemeket.

Kolozsváron két zsidó egyesület rendezett Chanukaünnepélyt. Az egyik estélyt a Ceiré és Ceirót Mizrachit tartotta 12 éneke este az Építőmunkások Otthonában. A nívós és mindvégig zsidó tárgyú műsort chanukkagyertyagyújtás vezette be. Énekszámok, szavaltatok élénkítették az estélyt, melyet a „Jaszele der Fuhrmann” című vígjáték fejezt be. Az ünnepi beszédet Weinberger Nándor, a Zsidó Nemzeti Szövetség főtitkára tartotta, aki az ünnep nemzeti jelentőségére mutatott rá. Az estély jövedelme a Keren Kajemet jövedelmét gyarapítja. — A másik kolozsvári chanukaünnepélyt a Herzl-klub rendezte tagjai számára vasárnap délután. A mindvégig kedves zsidótárgyú műsor

lánckövette. — A sómér- és sómra-csapatok tagjai számára chanuka alkalmából kellemes hangulatú Halmabendeket rendeztek.

A maroshévi Aviva december 12-én fényes anyagi és erkölcsi sikerű chanukaünnepséget rendezett. Az ünnepségen nemcsak a toplicai zsidó társadalom jelent meg teljes számmal, hanem a környékbeli helységekből is sokan vettek részt. Az ünnepséget Giszkalay János nyitotta meg, az ünnepi beszédet Rosenfeld Sándor, a „Noár” szerkesztője mondotta. Hochfelder Franciska és Salomo

vits Lenke szép zsidó szavaltatokkal, Strul Hermni, Fritsch Eugénia keleti táncduettal, Dáskál Sándor énekszámokkal, Grünbaum Béláné tncszólóval vettek részt a műsoron. Élőképet és egy egyfelvonásos bohózatot is bemutattak. A szereplők Hirsch Sarolta, Hochfelder Franciska, Menhart Frici, Farkas Lajos és Hartmann Sándor, mindannyian kiváló megértéssel szerepeltek. Az ünneplők igazi zsidó hangulatban reggeli hat óráig maradtak együtt. A nagyszertű sikerű ünnep rendezéséért Alter Bélánét, Ujhelyinót és Bermann Márkusnéét illeti elismerés.

Törökország mozgósított a Népszövetség mossuli döntése miatt?

(Genf, december 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Népszövetség tanácsa ma hozta meg végleges döntését a mossuli kérdésben. A Népszövetség tanácsa a mossuli villajetet Iraknak ítélte oda. A döntés értelmében Anglia további huszonöt évre átveszi a mandátumot Irak fölött, amelynek ellenében hajlandó azonnal megkezdeni a gazdasági tárgyalásokat Törökországgal.

Legujabb távirati jelentések arról számolnak be, hogy e határozat tudomásulvétele után Törökország azonnal megkezdi az iraki háborúra való előkészületeket. Egyes hírek arról számolnak be, hogy a 62. török gyalogezredet már mozgósították is s az ezred katonái már is nagy kegyetlenkedéseket visznek véghez a keresztény lakossággal szemben.

Hatodik kontinens emelkedik ki a Csendes Óceánból

Egy amerikai geofizikus szenzációs megállapítása. Huszonötmillió embernek lesz hely az új világrészben

(Newyork, december 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) Edwin Naulty, az ismert newyorki geofizikus néhány nappal ezelőtt feltűnőstékelt megállapítást tett. Kijelentette, hogy a Csendes Óceánból egy új kontinens van kiemelkedőben. Az új kontinens még ennek a generációnak az életében láthatóvá válik. A mérések, amelyeket Naulty eszközölt, arra engednek következtetni, hogy a hatodik világrész az Egyesült-Államok partvidékeivel szemben fog felbukkanni. Területe olyan nagy lesz, mint Németország és huszonötmillió embert fog tudni eltartani. Éghajlata és talajviszonyai kü-

lönösen a cukor, gumi és kávétermelésre lesznek alkalmasak.

Az amerikai geofizikus úgy jött rá az új kontinens központosára, hogy már évek óta mélységméréseket végez a Csendes Óceánban és azokon a helyeken, ahol régebben a súlyesztőölom ezer és ezer méter után sem ért földet, ujabban fokozatosan alacsonyabb mélységben már szilárd ellenállásra akad. Tudományos körökben Naulty megállapítását teljesen megbízhatónak és geológiai szempontból igazoltnak tartják.

Megszavazták általánosságban a költségvetést

(Bucuresti Bukarest, december 16. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén Bratianu Jonel beterjesztette az új bélyegtörvényjavaslatot, amely után több interpelláció hangzott el.

Moldovan interpellál a marosvölgyi fetelepek tisztviselőinek ügyében. Szerinte e vállalatok munkásai nagyrészen idegen állampolgárok.

Dr. Pistiner a 60 éves korhatárt elért tisztviselők nyugdíjazására vonatkozólag kér felvilágosításokat. Kérdi mi van ezekkel a tisztviselőkkel, illetve nyugdíjaikkal.

Hora kéri a kormányt, hogy a tisztviselői fizetésemelésekre megszavazott 3 milliárd lej felosztásánál legyenek különös tekintettel az oktatászemélyzet fizetésemelésére.

Victor Moldovan kéri az Urmány-erdők kisajátítására vonatkozó dossziét, hogy előterjeszthesse bejelentett interjúját.

Lupas szövetségi, hogy a tanítók és tanárok nem kapták meg labrbérlékaikat már hónapok óta. Felolvassa a kolozsvári egyetem tanárainak memorandumát, melyben anyagi és morális követeléseiket terjesztik a kormány elé.

Jorga kijelenti, hogy tudja, hogy Bratianu Vintila van soron beszálni a költségvetéshez és emiatt szeretne is a kamarában maradni, de elfoglaltsága ezt lehetetlenné teszi és emiatt kijelenti, ha Bratianu beszédében lesz valami személyes vonatkozású reánéve is, fentartja magának a jogot, hogy egy későbbi ülésen válaszoljon.

Áttérnek a napirendre és a költségvetési javaslatot tárgyalják. Bratianu Vintila válaszol a költségvetéssel kapcsolatos kritikákra. Sajnálátát fejezi ki, hogy nem válaszolhat mindenkinek egyenként. Búska arra, hogy a költségvetés haladást jelent és hogy ezt az ellenzék egyes tagjai is elismerték. Az ellenzék felszólalók lényegtelen, nem a tárgyhöz tartozó dolgokat adtak elő, sőt még történelmi visszapillantással igyekeztek alaptalan állításoknak érvényt szerezni. Minden eseményt azonban a maga aktualitásában kell mérlegelni és ebből a szempontból a költségvetés feltétlenül haladást jelent, mert egyensúlyozott. Gyors léptekkel Romániának igyekeznie kell, hogy visszahódítsa azt, amit pénzügyi és gazdasági téren veszített. A jó eredmények bizonyára

nem fognak késni, mert a közérdekért folytatott munkánkhoz ez kell, hogy legyen a gyümölcse. Semmi sem olyan veszélyes, mint az ismeretlen jövő, éppen ezért biztos alapokra igyekeztünk helyezni az ország pénzügyi helyzetét. Utódom, — mondja — egy rendszeresített szisztemát fog találni, melyből kiindulva előrehaladást tehet a jövőbe. Nem szép az ellenzék, hogy igyekezett kiharaszálni a köztisztviselők helyzetét. Legyenek megnyugodva, hogy a nyomorgók gondjait viseli a kormány. Tiltakozik Jorga kijelentése ellen, hogy a tisztviselők szabotálják a kormányt. Okos és megfontolt politika segítségével elértük azt, hogy stabilizálódjunk és hogy a külföld előtt tekintélyt szeressünk az országnak.

Bratianu beszéde után a költségvetést általánosságban elfogadták. Megszavazzák ezután a közmunkaügyi, pénzügyi, közlekedésügyi és a miniszterelnöki költségvetéseket és ezzel az ülés végetért.

Bukarest, december 16. A szenátus ülésén Alexandru Constantinescu kéri a szenátorokat, hogy holnapról kezdve három ülést tartsanak naponta, hogy minél hamarább meg lehessen szavazni a választójogi javaslatot. Kéri továbbá, hogy a napirendelőtti felszólalásokat mellőzzék.

A napirend során Polierat diisszidens liberális kritikálja a javaslatot.

Acicu erdélyi liberális helyteleníti a Cuza-féle agitációkat. A választójogi javaslatot illetőleg kifogásolja, hogy az új területek nem kapnak megfelelő képviselőket a kinevezett szenátorok táborában. A proporcionális elv mellett foglal állást.

Daianu szenátor jónak találja a javaslatot.

Kár minden kísérlet, mert

BLATT

harisnyái a legjobbak

Az Uj Kelet az egyetem napilapja
Szerkesztik: Giszkalay
Fetels szerkesztő Dr
Előfizetési árak: Egy
240 lei, félévre
Az Uj Kelet cikkeinek
megjelenéséért

Jehuda

Moszkvából érkező pokban ott meghalt ismert héber költő. Lewin, aki évek óta Moszkvában élt, a legutóbbi nyomorgott és az új világosságban élt. Fizikumára rendkívül megbirkózni a sok régen töltötte be, amely alkalomból léte meglátogatta eltekintve teljesen évek óta megszünt, amelyek valaha is. Az utolsó időben irt valamit.

Jehuda Leib L. oroszországi Minsztrában nagyszertűn be-reirányították az Mint fiatalember a Gordon példáját köv-küzdött a maradis alaposabb talmud Zohart és a miszt-jól. Főműve a „K jelent meg a „Négy hatalmas amelyek az akl-tükörképei. Herzl nemzeti érzésű ve-legszébb és legism-öröm” című, amel-egyiptomi Alexan-lén egy ismeretlen lakosság, mihelyt-jongani kezd, mer-hogy a halott eg-ölte meg, hogy Megrázóan írja le amely erre a zsid-De hirtelen fordú-siet a tömeg felé megvizsgálták. Na-szegény zsidó há-ütöttek azidó.

„Lesujtva oszlo-Mindenki szegye-És fogát csikor-Zsidó a halott! Be jó lett voln-Zsidó a halott!

Zsidó-utcában M zsidók házában Mindenki ajkán Zsidó a halott! Testvér a halot Ujjonghatsz né

Talán az egész még egy költő, a volna a zsidóság ezt a velőkgig ráz szavalták a vilá

KÖZGAZDASÁG

A román államháztartás 1926-ban

Irta dr. Kovács Jenő
— Befejező közlemény —

A legnagyobb tétellel, 9193,5 millióval a pénzügyminisztérium szerepel a költségvetéssel; 1500 millióval többel, mint 1925-ben és 2400 millióval többel, mint 1924-ben. Ez az emelkedés az állami adósságok törlesztésével áll összefüggésben. A jegybankkal szemben fennálló függő adósság első amortizációs részlete 600 milliót nyel el, ezen kívül még további 350 milliót fordít a pénzügyminiszter egyéb adósságok fizetésére, amelyeknek a törlesztése ebben az évben kezdődik. Sajnos, a miniszter ebben az évben nem állított be a költségvetésbe megfelelő összeget a belföldi hitelezők fizetésére, ugyancsak nem szerepelnek a háborús adósságok rendezéséhez, az első annuitások megfizetéséhez szükséges összegek sem. Ezeket a költségvetési pluszból kell majd a miniszternek kifizetnie, abból a maradékból, amelyet mindig a köztisztviselőknek helyeznek kilátásba fizetésjavítási célokra.

A hadügyminisztérium budgetje is állandó emelkedést mutat: 1924-ben 3574,7, 1925-ben 4324,7, 1926-ban pedig 5024,7 millió az előirányzott összeg. A múlt évhez képest 700 millió az emelés, amely legnagyobb részét a fizetések és szoldok, valamint élelmiszeri pénzek emeléséből adódik. A hadügyi kiadások eszerint az összkötségvetésnek (CFR nélkül) 17 százalékát teszik.

A közoktatásügyi miniszternek csak körülbelül félmilliárd áll a rendelkezésére 1926-ban, mint a hadügyminiszternek: 2643 millió, 500 millióval több, mint 1925-ben és 800 millióval több, mint 1924-ben. Az emelkedés legnagyobb részét a tanszemélyzet drágasági pótlékából ered, amely egymagában 400 milliót tesz ki, úgy, hogy tulajdonképpen mindössze 100 millió az az összeg, amely a közoktatás javítására 1926-ban rendelkezésre áll.

Ennek a százmilliónak a felhasználása hű tükrökre annak a mostoha bánásmódnak, amelyben az állam a tanítókat részesíti. Mert az elemi oktatásra és tanítóképzőkre összesen 16,9 milliót irányoz elő a miniszter, amely összegből mindenekelőtt 1740 tanítói állást kreálnak, amelyekre a budget összesen 10,5 milliót irányoz elő, viszont két tanítóképző felállítására összesen 599,472 lej szerepel a költségvetésben.

Hogyan hajlják végre az energia törvényt

Az iparfelügyelőségek a végrehajtási utasítás tervezete alapján bírálják el az energia ügyeket

(Cluj-Kolozsvár, december 16. Az Új Kelet tudósítójától.) Rendkívül sok kellemetlenséget okozott már a hő, vagy vízterével dolgozó vállalatoknak az új energia törvényt. Ezt a törvényt ugyanis már régen életbeléptették, de végrehajtási utasítást mindaddig nem adták ki. Emiatt aztán az egyes hatóságok tetszés szerint magyarázták a törvénybe foglalt intézkedéseket.

Ennek a költségvetésnek minden adata a legszomorúbb komikum: 14,5 millióból a miniszter a következőket óhajtja csinálni: felállít 8 szakiskolát, 33 háztartási iskolát és ipariskolát, 25 kereskedelmi iskolát, valamint kiegészít 40 osztályt a szakiskolákban, 120 szekciót az ipariskolákban, 40 osztályt a kereskedelmi iskolákban és még a túlórákat is ebből a sovány összegből akarja fedezni. Ilyen mostohán még sehol sem bántak el tanítószeremlyezettel.

A többi minisztériumok budgetjei közül a legérdekesebb a külügyminisztériumé, amelytől a 180 millió „valutaalapot” egyszerűen a pénzügyminisztérium hatáskörébe utalták, úgy, hogy ennek a miniszterumnak az egész évi költségvetése nem tesz ki többet 50,787,820 lejnél.

Ez a lehetetlenül alacsony összeg, amely az egész külügyi szolgálatot van hivatva fedezni, azt bizonyítja, hogy az 1926. évi budget a valószínű kiadásokat úgy rejti el, ahogy csak lehetséges. Az a kitétel, hogy a „valutaalap” a pénzügyminiszter hatáskörébe utaltatott, azt bizonyítja, hogy ez a minisztérium lesz az összes rendelkezési alapoknak a kezelője...

Ha már most a kiadásokat egymáshoz való viszonyukban nézzük, azt kell konstatálnunk, hogy a CFR budgetje is ideszámítva, a vasutak a költségvetés huszonöt százalékát teszik, a hadügyi kiadások 12,5, a pénzügyiek 22,5, míg a közoktatásiak csak 6,5, a kultusz- és művészeti tárcáké 1,6, a közegészségügyiek a pénzügyiek egy tizedét, tehát 2,2, a munkügyi és népjóléti minisztériumé 0,35, a külügyminisztériumé pedig 0,125 százalékot. Ez a kis összehasonlítás bizonyítja legvilágosabban mennyire pusztán a pénzügyi szempontok játszanak közre a költségvetés megállapításánál, minden szociális és kulturális szempont legteljesebb kikapcsolásával.

Romániának, az új Nagyromániának olyan problémákat kellene megoldania, amelyeknek a költségvetésben is nyomat kellene találnunk. De hiába kereszük azokat, hiába kutatjuk: nem találjuk őket, helyettük csak egy szépen kiegyensúlyozott, de ridegen, szinte azt mondhatnók bankári alapon összeállított budgetet látunk, a mai kormány politikájának hű tükrét.

A végrehajtási utasítás még mindig nem jelent ugyan meg, de a legfőbb energia igazgatóság egyik legutóbb kiadott rendeletével igyekszik tisztázni a helyzetet. — Így kimondotta, hogy az energiatörvényt már életbeléptetnek kell tekinteni és az iparügyi felügyelőségnek megküldötte a végrehajtási utasítás tervezetét szál, hogy az energia törvényhez tartozó összes ügyekben addig is, míg a végsőleges utasítás megjelenik a tervezetben foglalt intézkedések alapján járjon el.

Ezenkívül ugyancsak az energia igazgatóság utasítására az iparfelügyelőségek felszólítást küldtek a vállalatokhoz, hogy bejelentési kötelezettségeiknek, a felszólítás keltétől számított három hó-

nap alatt tegyenek eleget. A legutolsó felszólítást a kolozvári iparfelügyelőség a napokban küldött el a kerületéhez tartozó vállalatokhoz. Az energia igazgatóság rendelete szerint tehát az üzemek hajtóerejének megváltoztatásánál, vagy motorikus erőre való áttérésnél az új energia törvény vonatkozó rendelkezéséhez kell alkalmazkodni.

Román-francia pénzügyi tárgyalások Párisban. Párisból jelentik: Az a román bizottság, amely Washingtonban tárgyalt az amerikai adósságok ügyében, Titulescu kíséretében Párisba érkezett. A bizottsághoz csatlakozott Diamandi meghatalmazott miniszter és megkezdtek a tárgyalásokat a román-francia adósságok rendezésére.

Milyen új gazdasági törvényjavaslatokat terjesztenek a parlament elé. Bukarestből jelentik: A legfőbb gazdasági tanács tegnap ülést tartott, amelyen több gazdasági jellegű törvényjavaslatot vettek tárgyalás alá. Ezek közül már a közeli napokban parlament elé kerül a Codul Muncii (javaslat a munkástörvények egységesítéséről), a gabona standardizálásáról, valamint a szabad kikötők felállításáról és autonómiájáról szóló törvényjavaslat. A pénzügyminisztériumban ezen kívül az új bélyeg- és illetéktörvényjavaslatot, melyet tegnapi számunkban részletesen közöltünk, készítették el a parlament elé való beterjesztésre.

Az adminisztrációknál december 31-én lezárják az üzleti könyveket. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium rendeletet küldött szét az összes adminisztrációkhoz, melyben közli, hogy december 31-én le kell zárni az üzleti évet, vagyis az összes bevételi és kiadási tételeknél egyenleget kell vonni.

Az integrálist és kenyérrendszert ellen. Bukaresti híradások nyomán mi is megírtuk, hogy a kormány ismét felvetette az integrálist és kenyérrendszert behozatalának a tervét. A terv ellen máris erős ellenállást fejtenek ki érdekelt körök. Kolozsvárt a közép- és kismalmok szindikátusának tegnapi megtartott választmányi ülésén foglalt állást a tervvel szemben és kimondta, hogy az országos szervezete útján tiltakozását fogja bejelenteni a kormánynál.

A gázgyár és a városi tanács konfliktusa. A városi tanács és a kolozvári gázgyár között fennálló konfliktus egyre jobban kiéleződik. A tanács tegnap újabb érélyes hangú átiratot intézett a gázgyár vezetéséhez, melyben felszólítja, hogy haladéktalanul terjessze be munkaprogramját. Mint értesülünk, amennyiben a munkaprogram nem lesz kielégítő, a tanács meg fogja tenni a szükséges lépéseket a gázgyárnak házikézelésbe való átvétele iránt.

Előkészületek az államvasutak reorganizálására. Bukarestből jelentik: A CFR vezérigazgatóságánál lázas munka folyik az államvasutak autonómiájával kapcsolatos reorganizálás előkészítésére. Teljes átszervezés alá kerül maga a vezérigazgatóság is.

Nagy harisnyavásár

melyen loszállított árákkal

Kötött harisnya, minden színben..... Lei 25
Flóhr harisnya, minden színben..... Lei 58
Muszlin harisnya, divatszínben..... Lei 69
Cérna muszlin, minden színben..... Lei 98
Selyemfátyol harisnya, minden színben, Lei 125

BLATT -- Főtér 13. szám

Divatkegyükben és kötöttárunkban óriási választék.

Üzletáthelyezés. JANKY szücs új üzlethelyisége Cluj, Calea Regele Ferdinand 17. (Wesselényi-utca) Szörmék, bundák legolcsóbban beszerezhetők

Breuer Uri divat és kalapkülönlegességek üzlete, Cluj, Piata Unirei 8. férfi és női keztyük nagy választékban.

Szövőgyárak figyelmébe! Festünk bármilyen gyapjú, műelyem és pamut fonalat, színtartóan, bármilyen színre. „Kristály” kelmefestő vegytisztító és gőzmosógár Cluj. 500 Telefon

Cen

Pazar kelet
nan be

R

Kizárólag
BelépőA lej Zürich
pesten —, EKolozsvár.
menet fejlődöttkövetkezők:
Bécs 30-20-pest 228-232,
41-50, Newyork

—, Milánó 8

Zürich. Zürich

208-35, Newyork

1862 00, Milan

pest 72-70, Be

Varsó 52-50, Bé

Bukarest.

—, London

3-70, Zürich 4

Budapest 73-14

Bukarest.

márka 51-10,

sterling 1037, f

41-50, olasz li

880, dollár 214

schilling 31-00,

6-35, belga frank

Ez a művészet

butor

szór venni, az 84

széjjálja az utat

82

REDELYRÉSZI BU

szertartások terjedése

Zongo

Kar

ajándékol

szöveget

vás

mé

lito

Heller,

Cluj (Kolozs

Hallo 8-

Megnyilt a
Central Bar

Pazar keleti pompával, teljesen ujonnan berendezett helyiségek!

Röder duo
BEJAN

Kizárólag világvárosi attrakciók.
Belépődíj és tányérozás nincs.

TŐZSDE

December 16-án

A lej: Zürichben 242.50, Párisban 13.00, Budapestben —, Bécsben —

Kolozsvár. Lanyha nyitás után élénk üzletmenet fejlődött ki a devizapiacra. Az árfolyamok a következők:

Bécs 30.20—30.45, Prága 6.36—6.38, Budapest 228—232, Páris 7.65—7.70, Zürich 41.40—41.50, Newyork 213.00—214.00, London —, Milánó 8.65—8.70.

Zürich. Zárlat: Berlin 123.35, Amsterdam 208.35, Newyork 518.50, London 2514.—, Páris 1862.00, Milánó 2090, Prága 1535.50, Budapest 72.70, Belgrád 920.00, Bukarest 242.50, Varsó 52.50, Bécs 73.14.

Bukarest. Devizák: Páris 7.72, Berlin —, London 10.42, Newyork 214.00, Milánó 8.70, Zürich 41.30, Bécs 30.25, Prága 6.35, Budapest 73.14

Bukarest. Valuták: Napoleon 805, német márka 51.10, leva 1.54, török lira 120, font sterling 1037, francia frank 8.15, svájci frank 41.50, olasz lira 8.85, drachma 2.90, dinár 880, dollár 214.50, lengyel forint 28.50, osztrák schilling 31.00, magyar korona 31.00, cseh korona 6.35, béga frank 9.70, holland forint —.

Három nap költözés előtt

Ritka alkalom karácsonyi ajándékok beszerzésére

FISCHER

üvegüzletben CLUJ

HAIFA-ban
megnyitá

Gzur Salom

pensio.

Olcso és tiszta kiszolgálás. **מזון קטן magyar konyha.**

Siessen a

Magasin

Elysee-

be, Cluj, Cal. Regele Ferdinand No 22.
(vlt Wesselényi Miklós-utca)

Ahol üzletszervezés miatt az összes rövid és kötött árúkat női, férfi és gyerek harisnyákat, keztyűt, himzést, csipkákat, kalapbáronyot, kalapkellékeket és az összes raktáron levő árut, amíg a készlet tart **rendkívül olcsó áron árulsiljuk**

Valódi angol szövőkülönlegességek raktáron **A. KLEPNER** minden angol és francia úri szabóság, Cluj, Calea Victoriei 2 sz. (vlt Eisenstädter-szucsület)

butort, zongorát

Marosvásárhelyre és fehérvárra **SZÉKELY ÉS RÉTI**

REZERVÁRI BUTORGYÁR RÉSZV.-TÁRS. butortermék, zongorák forgalmazásait legelőszöbben itt szerezhetik be

Zongorák gyári lerakata, gyári árban részletre is. **Sternberg,** — Oadea-Mare, Bulev. Regele Ferdinand

Karácsonyra

ajándékoknak nagyon alkalmas **szövetek** **vásznak** **sejgmek** **harisnyák** **mélyen leszál-** **litott árban** **kaphatók**

Heller, Weisz & Molnár
divataruházában
Cluj (Kolozsvár) C. Reg. Ferdinand 6.

Csakis a H. CANONNE, Paris francia felirásu doboz valódi

Chanukakor igyunk

Bognár és Szántó-féle

kóser uradalmi fejbhorokat mert a klrótt százalék

a Keren Kajemeté.

Hallo 8-77 Unio gózmósó!

Kérem, küldjék lakásomra azonnal gyűjtőautójukat és szállítsák el a tisztítandó ruhaneműt.

Hallo 8-77

